

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din
Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENECE

Telefoni uredništva in uprave: 29-92, 29-93, 29-94, 29-95, 29-96 — Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797
Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Obisk pred 50 leti in danes

Zgodovina, pravijo, se ponavlja. Pri obisku, ki ga je Mussolini napravil Nemčiji, lahko trdimo, da se. Leta 1887 je bilo, ko je ustanovitelj in ministrijski predsednik nove zedinjene kraljevine Italije Crispi, ki velja v zgodovini za modrega državnika, odpotoval v Berlin na uraden obisk ustanovitelju in železnemu kancelerju nove cesarske Nemčije knezu Bismarcku. Ravno 50 let pozneje, dan seskoraj ujema z dnem, je Crispijev naslednik Mussolini, tudi tvorec in prvi vodja italijanskega imperija, na obisku pri Bismarckovem nasledniku, ki ga slave kot ustanovitelja prenovljenega tretjega nemškega cesarstva.

Ako prebiramo Crispijeve in Bismarckove spomine, ki nam odpirajo vpogled v takratno, mnogim med nami še svežo dobo, bomo v njih točno razbrali vzroke, ki so do tega sestanka, ki je takrat Evropo nemalo razburil, dovedli. Crispijeva Italija se je proti ostali Evropi borila za svoje priznanje. Borila se je proti malomarnemu obnašanju, s katerim so jo velesile žalile. Borila se je za priznanje načela narodnostne države proti Evropi, ki je vsaj po duhu še vsa tonila v absolutizmu in njegovih izrodkih in se ji je ustanovitev zedinjene nacionalne italijanske države zdelo neodpušljivi greh, za katerega odgovornost so napravili francoskemu cesarju Napoleonu III., ki da je izdal interese svete zveze absolutističnih cesarjev. Crispijeva Italija si je želela zaveznikov, da bi se mogla v svoji borbi za priznanje na nje opirati. Njeni pogledi so šli v Berlin, kjer je sedel Bismarck, ki je na osnovi istega nacionalnega načela, iz katerega se je rodila kraljevina Italija, z železno pestjo skoval zedinjeno nemško cesarstvo v brk drugim velesilam, ki so to dejstvo silno nerade vzemale na znanje. Bismarck je vedel, da njegova Nemčija ne uživa ljubezni med takratnimi velesilami, ki so to novo obogatelo sovrstnicu s mrskimi obrazi sprejele v svojo sredo, odločene, da bodo vse storile, da z njo bogastva ne bo delila. Bismarck, sprt z Evropo, ki se ga je bala, na čelu države, ki se je pripravljala, da si na škodo drugih velesil zgradi svoj imperij, je bil naravni zaveznik Crispija, razjarjenega nad Evropo, ki se je obočevala, da bi priznala obstoj italijanske nastajajoče velesile. Ko sta se Crispi in Bismarck sestala in sklepala zavezništvo, sta dolgo razmišljala o tem, kaj njima je v evropski politiki skupnega. Borba proti Angliji? Te niti Crispi ni hotel, niti Bismarck, ker sta tako Italija kakor Nemčija tajno računali, da je Anglež boljši kot prijatelj kakor pa kot nasprotnik. Proti Franciji? Bismarck je to želel, modri Crispi je odklanjal borbo proti svoji sosedji. Proti Avstro-Ogrski? Ta je ležala med njima kot močno dejstvo in sta oba bila mnenja, da je boljše tako. Torej proti Rusiji? Bismarck je nekaj časa okleval, končno pa je le pristal na Crispijevo prigovarjanje in sta se zedinila, da bo njuna zveza slonela na protiruski borbi. Kajti Crispi, ki je gledal v bodočnost Italije, ki leži na Sredozemskem morju, se je najbolj bal, da ne bi Rusija prodrla skozi Dardanele in postala nevaren tekmeec na Sredozemskem morju. Od takrat pa tudi izhaja protiruska politika berlinske vlade, edina napaka, ki jo Bismarck sam v svojih spominih kot takšno označuje in obžaluje.

V Nemčiji je takrat živel in pisal in preokoval filozof nemškega nadčloveka in potem-takem idejni predhodnik današnjega narodnega socializma Nietzsche. Ob priliki Crispijevega potovanja v Berlin je ravnokar pisal »Pisma Italijanom, ki jih ljubim«, v katerih je popolnoma iskreno izpovedal svoje notranje prepričanje. Zapisal je sledeči stavek, ki ga iz zgodovine ne bo mogoče izbrisati: »Z nemško državo modri narodi ne sklepajo dosmrtnih zakonov, marveč k večjemu samo prehodne ljubezenske zveze.« Zgodovina zadnjih 50 let je pokazala, da so Italijani kot moder narod iskreni nasvet nemškega filozofa vedno spoštovali in upoštevali.

Če se danes vprašamo, kaj je v evropski politiki tisto, kar Italijo in Nemčijo sili k zvezi in kaj je dejanski vzrok za Mussolinijevo potovanje k Hitlerju v Nemčijo, bomo našli položaj, silno podoben onemu pred 50 leti. Italijanski imperij se bori za svoje priznanje proti svetu, ki mu je za njegove uspehe nevoščljiv. Nemška država je v odprti borbi proti vsemu svetu, ki se obočevala in ji noče pripoznati veljave, ki si jo želi. Zopet najdemo ta dva naroda, italijanskega in nemškega, ki sta nekako v opoziciji proti ostalemu svetu, ko sta proti njemu izvedla revolucijo v mejah svojih lastnih držav. Drug drugemu sta torej naravna prijatelja — sotrpina, če smemo tako reči. Toda, ko gre za sklepanje zveze, je treba naiti trdno osnovo: v kakšno svrhu, čemu, proti komu. In kot pred 50 leti Crispi in Bismarck, tako bosta tudi sedaj Mussolini in Hitler iskala to osnovo. Zveza čemu? Za zmago obojih političnih ideologij? To se zdi nemogoče, ker sta si italijanski fašizem in nemški narodni socializem po svojem etičnem nazoru tuja. Zveza proti komu? Proti Angliji? Ko pa se obe, Italija in Nemčija, trudita, da bi našli njeno prijateljstvo. Proti Franciji? Modri italijanski državnik tej nemški želji noče ustreči. Torej proti Rusiji. Mesto caristične Rusije pred 50 leti je danes sovjetska Rusija. Kakor takrat se tudi danes tukaj politika obeh držav krije. Hitlerjevska Nemčija pozna samo enega velikega nasprotnika — sovjetsko Rusijo, in samo en nespremenljivi cilj — da jo uniči. A ista sovjetska Rusija se je pojavila tudi kot nevarna italijanskim težnjam v Sredozemskem morju. S pomočjo boljševiške Španije je Rusija nameravala Italijo vzeti v klešče in na isti način, kot nekdanja carska Rusija, ogrožati italijansko plovo in italijanske postojanke po vzhodnem delu Sredozemskega morja. Za politično zvezo med Italijo in Nemčijo navzlic velikemu vnanjemu blesku obiska ni torej nikjer drugod stvarne podlage kakor v nasprotstvu proti Rusiji. Mussolini bo v tem posnemal samo Crispija, Hitler pa kneza Bismarcka.

Nemčija in Italija prisluškujeta Berlinu

Milijonske množice pozdravljajo Mussolinija in Hitlerja

Berlin, 28. septembra. AA. (Stefani.) Duce je davi ob 9 obiskal s svojim spremstvom vojaški muzej v ulici Unter den Linden. V družbi ravnatelja muzeja viceadmirala Loreya si je pozorno ogledal zanimive zbirke. Pomudil se je pri maski maršala Hindenburga, nato si je pa ogledal tudi druge dvorane in se posebno zanimal za stvari in spomine na Napoleona in Friderika Velikega, pa tudi na zbirko orožja, kjer je opazil mnogo italijanskega orožja iz starih časov.

Ceprav prebivalstvu niso povedali o tem obisku, se je pred muzejem zbrala velika množica, ki je navdušeno pozdravljala Mussolinija pri njegovem prihodu in odhodu. Nato se je Duce odpeljal z avtomobilom v Potsdam. Tam si je ogledal gradšč Sanssouci, garnizijsko cerkev in grob Friderika Velikega. Pred fašističnim domom v Berlinu je Mussolinija sprejelo 2500 fašistov in 3500 dečkov in deklic italijanskih mladinskih organizacij v Nemčiji ter mnogo članov italijanske kolonije v Nemčiji. Mussoliniju so predstavili direktorij in tajnika fašistične stranke na Nemškem, nato se je pa vpisal v knjigo fašistov. Ker se je pozdravno vzklikanje množice, zbrane pred poslopjem, neprestano ponavljalo, je Mussolini stopil na balkon ter z mahanjem roke pozdravil manifestante. Nato si je ogledal prostore fašističnega doma. Pri povratku je Mussolinija spremljal namestnik vodje, min. Hess.

Berlin, 28. septembra. AA. (Havas.) Značilno je, da ob priliki Mussolinijevega obiska v Berlinu diplomatski zbor sploh ni bil pozvan na sprejem. Na postaji so bili samo poslanik generala Franca ter avstrijski in madžarski poslaniki. Iz uradnih nemških krogov se doznava, da so vse vesti o bližnjem potovanju kancelarja Hitlerja v Italijo, kakor tudi govorice o nekakšnem pozivu italijanskega in nemškega vodje zapadnim velesilam, izmišljene.

Hitler:

„Obisk ni le diplomatski dogodek“

Berlin, 28. septembra. AA. (DNB.) Na snočnjem velikem banketu, prirejenem na čast Mussoliniju, je imel kancelar Hitler sledeči govor: Kot vodja in kancelar nemškega naroda imam veliko čast in radost, da želim vaši ekscelenci v prestolnici rajha najpriširnejšo dobrodoščilo. Ob enem z menoj pozdravlja nemški narod v vas genialnega stvaritelja fašistične Italije in ustanovitelja novega imperija. Na vaši poti skozi Nemčijo ste po velikem navdušenju, ki vam je bilo izraženo od vseh slojev nemškega naroda, spoznali, da vaš obisk za nas ni le diplomatski dogodek in samo slučajni sestanek. V času, ko je svet poln napetosti in nemirnih zapletov, ko skušajo razni najbolj nevarni elementi napasti staro kulturo Evrope, sta se Italija in Nemčija znašli v iskrenem prijateljstvu in političnem sodelovanju na istem terenu. In to sodelovanje sloni na isti nezlomljivi volji po življenju in afirmaciji italijanskega in nemškega naroda ter na sorodnih političnih idealih, ki so po našem globokem pre-

pričanju osnova naše notranje moči in stabilnosti naših držav. Ta skupna osnovna politična načela predstavljajo čvrsto vez, ki spaja naša dva naroda, prav tako pa tudi okolnost, da med realnimi življenjskimi interesi Italije in Nemčije ni nobenih razdvalnih elementov, temveč so samo taki, ki to zvezo le še bolj dopolnjujejo. To so nama potrdili tudi razgovori, ki sva jih te dni skupno vodila vaša ekscelenca in jaz. Prepričan sem, da ni mogoče smatrati našega političnega dela za mir in za visok procvit evropske kulture kot ustvarjanje kakega bloka proti ostalim evropskim državam. Nasprotno, s tem našim skupnim delom služimo ne le interesom obeh naših dveh držav, temveč tudi splošnemu mednarodnemu sporazumu, ki nam je prav tako pri srcu. V tem duhu bosta Italija in Nemčija sedelevali pri reševanju vseh političnih nalog, da bi tako preprečili vsak morebitni poizkus razdvajanja oziroma izigravanja obeh narodov. Dvigam čašo in pijem na zdravje kralja Italije in cesarja Abesinije, vašega vzvišenega suverena, kakor tudi na vaše osebno zdravje ter za veličino in napredek fašističnega italijanskega naroda.

Mussolini:

„Narod Nemčije v srajci Hitlerja“

Na to zdravico je odgovoril Mussolini s temile besedami: »Odkar sem stopil na nemška tla, sem povsod občutil duhovno ozračje velikega prijateljskega naroda Nemčije v srajci Adolfa Hitlerja. V osebi vodje in kancelarja pozdravljam borca, ki je nemškemu narodu spet vrnil zavest o njegovi veličini. V njegovi osebi pozdravljam novega stvaritelja nacije, s katero je fašistična Italija povezana s tolikimi vzmeti duha in dela. Fašistična in nacistična revolucija sta bili stvariteljski revoluciji. Na njih osnovi sta Nemčija in Italija ustvarili velika dela kulture in napredka in na tej isti osnovi bodo tudi v bodočnosti zgrajena nova in nič manjša dela. Za časa svojega bivanja v Nemčiji sem videl tako dela napredka in sem se jim čudil. Videl sem in sem se čudil življenjski in stvariteljski intuiciji nemškega naroda, njegovi disciplini, jakosti volje in njegovi veri. Nemško-italijanska solidarnost je živa in aktivna solidarnost in ne samo rezultat sorodnosti političnih razgovorov in diplomatske spretnosti, temveč predvsem izraz in rezultat sorodnosti in skupnih interesov, ki je odredjena že po sami naravi teh odnosov. Ona ni in ne bo biti v ostalem nikak zaprt blok, ki se z nezaupanjem in strahom odreja od ostalega sveta. Italija in Nemčija sta pripravljene sodelovati z vsemi ostalimi državami, ki so dobre volje. S svoje strani pa zahtevata spoštovanje in razumevanje za svoje potrebe in za svoje opravilne zahteve. Kot edini pogoj za svoje prijateljstvo zahtevata samo, da še ne rušijo osnove naše slavne evropske kulture. Razgovori, ki sem jih vodil te dni z vami, so že okrepili naše prijateljstvo in ga zavarovali proti vsem poskusom razdvajanja in razdora. Za nami pridejo od katere-

koli strani. Ko se bom vračal v Italijo, bom ponesel s seboj spomin na vaše močne čete, na manifestacije naroda, na duhovno in tehnično obnovo delo, ki ga je nemški narod izvršil pod vašim vodstvom, spomin na vašo aktivnost in na sprejem, ki ste mi ga priredili in za katerega sem vam zelo hvaležen. Toda predvsem bom ponesel s seboj globoko prepričanje o našem krepkem prijateljstvu. Mussolini je nato dvignil čašo na zdravje vodje in državnega kancelarja Adolfa Hitlerja ter za napredek in veličino nacionalno socialistične Nemčije.

V olimpijskem stadionu 3 milijoni ljudi

Berlin, 28. sept. c. V olimpijskem stadionu se je zbrala danes ogromna množica naroda, ki je pričakovala izjav Hitlerja in Mussolinija. Še preden sta se pripeljala, so množice navdušeno vzklikale Italiji in Nemčiji. Ko je napovedovalec sporočil, da se peljeta Hitler in Mussolini na stadion, kjer bosta izpred odra pod zvonom, v katerem so zvonovi neprestano zvonili, so množice prišle naravnost rjevati in vzklikati »Heil Mussolini! Heil Führer! Heil Duce! Heil Hitler!« Ko sta prisplela Mussolini in Hitler pod zvok olimpijskega stadiona, ju je množica z grmokinimi vzklici pozdravila. Nemški minister za propagando Göbbels je sporočil, da je na stadionu zbranih milijon ljudi, v Wilhelmstrasse in v drugih ulicah pa še dva milijona, vsega skupaj torej 3 milijone ljudi, kar je brez dvoma največji uspeh v zgodovini narodno-socialističnega pokreta v Nemčiji. Toda to še ni nič, je dejal Göbbels. Sreča vsega nemškega naroda, ki bo danes poslušal izjavi dveh državnikov, voditeljev dveh velikih narodov, so napolnjena s srečo in veseljem. 115 milijonov Nemcev in Italijanov ter ves ostali svet bodo z največjim zanimanjem in spoštovanjem poslušali govor obeh državnikov.

Hitler govori:

Nato je nemški minister za propagando Göbbels predstavil nemškemu narodu Hitlerja in Mussolinija, na kar je pričel Hitler govoriti ter je med drugim izjavil:

»Nad milijon ljudi se je zbralo danes na olimpijskem stadionu, na sportnem prostoru, kjer se vzgaja nemška mladina, da posluša izjavi dveh državnikov. Milijoni in milijoni bodo poslušali današnja govora v svetu potem radia. Kar nas najbolj zanima v sedanjem trenutku, je zgodovina, velika zgodovina nemškega naroda. Moja današnja izjava pomeni najvišji ideal nemškega naroda za sodelovanje obeh držav, ki živita v prijateljstvu. Moja današnja izjava ne pomeni govor na kakšnem zborovanju, temveč je to sporočilo nemškega naroda. Ta narodova izjava je tudi pravi izraz Nemčije in Italije, da zagotovita mir, ki ni plačil za svobodo, temveč za napore, za odgovornost in za bremena naših narodov. Oba naroda in vsa Evropa želi mir. Ko podajamo to izjavo, se spominimo časov, ki so za nami. Noben narod na tem svetu ne želi bolj miru, kakor Nemčija. Noben narod na tem svetu ne čuti bolj posledice vojne kakor jih čuti Nemčija. Za nami leži 15 let dela, 15 let narodnega socializma, ki zahteva enakopravnost in pravico v materialnem in kulturnem oziru. Tudi mi zahtevamo demokracijo za našo deželo, ki je tlačena. Narodni socializem ima tudi svoj ideal, ideal, v katerem zahteva, da se dajo narodu zopet vse človeške pravice, ki jih drugi odrekajo. Nocoj moram pred nemskim narodom in pred vsem svetom reči, da je bila naša zaveznica Italija tista, ki je prva razumela naše težnje in uvidela njih opravičenost. Ona je bila tista, ki je prav doprinesla žrtve. Italija je bila tista, ki je spoznala, da je treba dati velikemu narodu svojo narodno čast. Danes se vsi na tem mestu spominjamo velikega dela. Poleg idejne skupnosti je skupna tudi narodno-socialistična revolucija, ki sta jo izvedli obe državi. Benito Mussolini je s svojo daljnovidnostjo spoznal potrebo narodnega socializma. Tudi nemški narodni socializem je skrbel za svoj narod za vojno silo Nemčije, ki je postala zopet velesila. Obe državi sta danes najboljše jamstvo za mir v Evropi, za njeno kulturo in za njeno bodočnost.«

Dalje je Hitler govoril o poskusih nekaterih držav, da bi razdvajale Italijo in Nemčijo ter dejal, da so vsi takšni napori propadli, ker se niti nemški, niti italijanski narod nista dala izigrati ter sta takoj vse neresne poskuse razbila.

Mussolini govori:

Godba na stadionu je zaigrala Giovinezzo, na kar je pričel govoriti šef italijanske vlade Benito Mussolini, ki je dejal:

»Moj obisk v Nemčiji in govora, ki jih imava s tega mesta z voditeljem nemškega naroda Hitlerjem, je važen dogodek za obe državi, zlasti pa za mojo domovino. Moj obisk ni treba tolmačiti kot diplomatski ali politični obisk. Resnica je, da sem prišel v Nemčijo, nisem pa prišel semkaj samo za to, da se jutri zopet vrnem nazaj. Semkaj nisem prišel samo kot šef italijanske vlade, prišel sem semkaj kot šef narodne revolucije, ki je sorodna revoluciji nemškega naroda. Kakor že rečeno, pa moje potovanje v Nemčijo nima namena, da bi se stanje v Evropi še bolj zaostri. Moj obisk ima namen predvsem okrepiti očišče Rim-Berlin, ni pa naperjen proti drugim državam. Narodni socializem in fašizem zahtevata mir, hočeta imeti mir. Oba se bosta pripravljala tudi dalje za mir, ki ga želijo vsi narodi, ker se zavedajo, da je samo v miru rešitev. In če bi nas kdo vprašal, če želimo

Nadaljevanje na 2. strani

Japonci ustvarjajo svoj imperij:

Vojna že v teku tudi na morju

Japonska tehnika in kitajski pogum

Japonska poročila

Tokio, 28. septembra. O. Japonska uradna poročevalna agencija »Domei« objavlja naslednji pregled s kitajskih bojišč:

Na severni fronti so japonske čete zopet napredovale na železnici Tjencin—Pukav in so davi zasedle mesto Cangčjač (Tsangchich), ki leži 4 km severno od Sjenshjena in 20 km južno od Cangčava (Tsangchowa). Ter nekako v sredi med Paotingfujem in Cangčavom.

Na smijuanski fronti so japonski oddelki pridri 60 km južno od Tatunga vzdolž Velikega zidu in zasedli postojanke, ki poveljujejo nad vso veliko tajvansko ravnjo. Zasedli so važni prelaz Juhuehkan in pri tem na isti način kot na nankavškem prelazu zajeli od zadaj 2500 kitajskih vojakov, ki so bili skoraj do zadnjega moža uničeni.

Na šangajski fronti so japonske čete davi začele ofenzive na 60 km dolgi fronti od Lotjencena do šangajskega predmestja Capej. Prvi uspeh so dosegli nekako v sredini te črte pri Janghangčenu, kjer so zasedli radiopostajo. V dopoldanskih urah so zasedli še nekaj drugih vasi zapadno od Lotjena.

Letalski napadi so trajali dalje. Nanking je bil v dopoldanskih urah dvakrat bombardiran, Tačjačang, nedaleč od Nankinga pa enkrat. Letal-

Le kje je danes tisti iskreni nemški filozof, ki bi po Nietzschejevem zgledu zopet pisal pisma »Italijanom, ki jih rad imam«, in v katerih bi navzlic oboževanju nemškega nadčloveka in morda prav zaradi tega zopet ponovil, da »modri narodi z nemško državo ne sklepajo trajnih dosmrtnih zakonskih zvez, marveč k večjemu prehodne ljubezenske zveze. Toda verjetno je, da so si modri narodi ta 50 let stari, a vedno še sveži izrek zapomnili.

ci so porušili dvojne letališče. Tudi Kanton je bil ponovno bombardiran ob 10 dopoldne in so bombe uničile 4 železniške mostove na progi Hankov—Kanton. Letalski napad na Kanton se je ponovil trikrat in je vsakokrat trajal pol ure.

Kitajska poročila

Sangaj, 27. septembra. O. Zastopnik kitajskega poveljstva je objavil nekatere podrobnosti o žrtvah, ki so jih japonski letalski napadi napravili med civilnim prebivalstvom. Številke dosega- jo več sto žrtve. Kitajskemu bombniku se je posrečilo zadeti japonsko podmornico, ki je krožila ob južnojaponski obali. Ko se je podmornica potopila, je potegnila seboj v vrtnice veliko število ribiških ladij. Časnikarjem izjavljajo kitajski poveljniki, da bo kitajska vojska po prenosni vrhovnega vodstva postala bolj udarna. Značilno je za vse dosedanje boje, da se Japonci poslužujejo zgolj tehničnih bojnih sredstev, svoje pehote pa ei ne upajo spustiti v borbo s kitajsko borbo v bojih moža proti možu. Kitajski vojak da velja za deset japonskih.

Peiping, 28. septembra. AA. (Reuter) Japonske čete, ki so začele z novo veliko ofenzivo v smeri železniške proge Tjencin—Pukav in še naprej do Fengčjakua 50 km preko meje Santunga, so začle v ostro bitko s krepkimi kitajskimi oddelki, ki so Japoncem preprečili utrjevanje na novi črti skozi osrednjo ravnino pokrajine Hopej.

Kolera med Kitajci

Tjencin, 28. septembra. AA. (DNB) V Takuu je izbruhnila kolera, ki se nenavadno hitro širi. Boje se, da se bo kolera razširila po vsej srednji Kitajski. Taku je eno izmed najvažnejših pristanišč Kitajske.

Olimpijski stadion v Berlinu.

(Nadaljevanje s 1. strani)

vojno ali mir, bi mu glasno odgovorili: Mi hočemo mir. 15 let fašističnega dela v Italiji je dalo državi novi obraz, kakor je dal Hitlerjev narodni socializem Nemčiji novo lice. Sedaj sem še močnejše prepričan, da bo ta nova Nemčija v vsej svoji veličini, v svoji moči in v svojem ponosu ter večni pripravljenosti v resnici temeljni element v evropskem življenju. Vzrok za vsa nesporazumljenja je iskati samo v tem, da druge države ne morejo ali nečejo spoznati resnice. Vzrok leži samo v tem, ker ne poznajo zgodovine 15 letnega dela fašizma in ker to delo napako sodijo. To napako je napravila Velika Britanija. Ako bi narodni revoluciji Nemčije in Italije bolje poznala, bi vsi predrazsodki padli in bi izgubili svojo moč. Obe državi imata tudi najhujšega sovražnika v tretji internacionali, proti kateri se bosta skupno borili, ker to od njih zahteva zgodovina. Obe državi bosta podpirali mladino ter jo vzgajali k disciplini, h korajžji, k ljubezni do domovine, da ji zagotovita udobno življenje. Mussolini je izjavil, da bosta obe državi napredovali komunizmu najhujšo borbo, ker je največje zlo za človeka.

Italija in Nemčija zasledujeta tudi iste avtarktične cilje, da se osvobodita vsakega pritiska, vsake blokade. 52 držav, ki so vključene v Zvezi narodov, so sprejele kriminalne sankcije proti Italiji, da bi jo zadušile. K sreči pa te sankcije niso dosegle svojega cilja. Fašistična Italija je pokazala in dokazala, da je sposobna, da se upre in da kljubuje vsemu svetu tedaj, ko se ves svet zaroti proti njej. Nemčija je bila zopet tista država, ki se sankcijam ni priključila! Mi tega ne bomo nikdar pozabili! Ravno iz tega dejstva se popolnoma jasno vidi, da morata iti obe državi skupaj z roko v roki v bodočnost.

Vsi argumenti naših nasprotnikov so zaman. Niti v Nemčiji niti v Italiji ni diktature, temveč združujeta narod delo in organizacija. Nobena vlada v nobenem delu sveta ne uživa toliko podpore naroda, kakor ga imata italijanska in nemška vlada. Največja demokracija, ki danes obstoja na svetu, je v Nemčiji in Italiji. Pod temnim plaščem človeških pravic vodi druge kapital politiko, ki mu je ljuba, v Nemčiji in Italiji kaj takega ni mogoče, tam ni mogoče, da bi privatne sile upravljale državno politiko. Skupnost Nemčije in Italije je našla svoj izraz tudi v borbi proti boljševizmu, ki je moderna oblika najtemnejših elementov. Lakota, preganjanje in prelivanje krvi je gesto komunistov. Fašizem se z največjim ogorčenjem bori proti komunizmu z besedo in tudi z orožjem, kajti, kjer beseda ne zaleže, tam je treba prijeti za orožje. Tako smo storili tudi v Španiji, kjer je tisoče italijanskih fašističnih prostovoljcev padlo za svobodo evropske kulture, ki jo ogroža ona gnaila kultura, ki lahko živi samo še nekaj časa s pomočjo Moskve in Zeneve.

Naj končam. Mi in vi ne delamo nobene propagande v pravem pomenu besede. Mislim, da imata oba naroda sama dovolj moči, da hočeta zmagati. Jutrišnja Evropa bo fašistična. Nemčija se je prebudila. Važno je, da sta oba velika in močna naroda, ki štejeta 115 milijonov ljudi, združena v odlično fronto.

Nato je godba zaigrala nemško državno himno, ki jo je z oglušujočim vrisom spremljal ves Berlin.

Tudi inozemstvo strmi

London, 28. septembra. AA. (DNB.) Današnji listi prinašajo poročila o Mussolinijevem bivanju v Nemčiji, zlasti o njegovem sprejemu v Berlinu in posvečajo pri tem še posebno pozornost zdravim obeh državnikov. »Times« pišejo, da je Berlin s svojim svečanim sprejemom pokazal Mussoliniju zares pravo prijateljstvo. Sprejem je Mussolinija prepračil, da je os Rim-Berlin odobrili ves nemški narod. Divna razsvetljava Berlina je bila največja, kar se jih sploh spominjajo v Berlinu. Glede njenih razgovorov pa je list mnenja, da se je pokazala popolna soglasnost med Mussolinijem in Hitlerjem. »Daily Telegraph« ugotavlja v svojem poročilu, da je včeraj pozdravilo Mussolinija najmanj pol milijona Berlinčanov. »Morning Post« pa piše, da se je prvič v zgodovini zgodilo, da se je ustavilo vse življenje v prestolnici samo za sprejem tujega državnika na način, kakor si ga v nobenem pogledu ni mogoče zamisliti večje.

Tirana, 28. septembra. AA. (Stefani.) Albanski listi še zmerom priobčujejo dolge članke in dopise o komentarji o sestanku med Hitlerjem in Mussolinijem. Posebno podčrtavajo navdušen sprejem, prirejen duceju.

Budimpešta, 28. septembra. AA. »Pesty Hirap« komentira zdravice med ducejem in fuhrerjem, ki pravi, da ni berlinski sestanek prinesel nikakega presečanja ter da je, kar je popolnoma naravno, utrdil ideološko enotnost in zvezo proti komunizmu.

»Uj Magyar Szag« priobčuje obširen dopis madžarskega poslanca dr. Reinische. Piše pravi, da se razgovori med Hitlerjem in Mussolinijem, poglavarjem dveh velikih prijateljskih narodov, vrše v času popolne onemoglosti ostale Evrope. Vojaštvo pri manevrih in prebivalstvo, posebno delavstvo, pravi dalje list, je priredilo Mussoli-

niju tako prisrčne manifestacije, da presegajo okvir navadnih manifestacij. Narod, ki zna prirediti takšne ovacije, se popolnoma zaveda svoje moči.

Ves Berlin v zastavah, razen —

Berlin, 28. septembra. o. Vsi inozemski diplomatski zastopniki so kot največjo značilnost sedanjega Mussolinijevega obiska pri Hitlerju označili dejstvo, da je v vsem Berlinu samo ena hiša, na kateri ne visi nobena zastava in noben okras. To je palača sovjetskega veleposlaništva v ulici »Unter den Lindene«. Iz tega sklepajo diplomati, da ima sestanek med Mussolinijem in Hitlerjem v zunanjepolitičnem pogledu samo en stvaren cilj, to

je, da obe državi složno demonstrirata proti sovjetski Rusiji in se tudi zedinita v skupni protiruski politiki.

Tudi dr. Schuschnigg in dr. Hodža sta se sestala

Dunaj, 28. septembra. AA. (Havas.) Potrjujejo, da je kancler Schuschnigg imel včeraj sestanek s predsednikom češkoslovaške vlade v Badnu V avstrijskih političnih krogih poudarjajo, da je bil ta sestanek v načrtu že nekaj časa in da spada v okvir rednih sestankov med predsednikoma obeh vlad. V istih krogih poudarjajo, da sta na tem sestanku govorila največ o gospodarskih vprašanjih. Obenem je dr. Hodža z obiskom v Badnu vrnil letošnji obisk dr. Schuschnigga.

Po španskih bojiščih

Salamanca, 28. sept. AA. (Havas.) Radio España je objavil, da se bo 1. oktobra v vsej nacionalistični Španiji proslavljala rojstni dan generala Franca.

Salamanca, 28. sept. AA. (DNB.) Včerajšnje poročilo vrhovnega nacionalističnega poveljstva pravi:

V vzhodnem delu asturijskega bojišča so naše čete na vseh odsekih še nadalje napredovale in zavzele desni breg reke Sela do vasi Colera. Nadalje so naše čete zavzele višine Jurobisela in Tena Ri- antena. Z naskokom so naše čete zavzele še sedem vasi. Sovražnik je imel ob tej priliki okoli 500 mrtvih, med njimi tudi več oficirjev.

Na leonskem bojišču so naše kolone prebile sovražno fronto v Sini in na južni polovici Sierru Oquede. V odseku Bajares so naše čete zavzele hrib Rasa.

Na aragonskem bojišču smo odbili hude napade sovražnika. V odseku Villa Maior naše čete še nadalje napredujejo in so zavzele postojanke pri Baranconesi, La Coladi in Carequeti.

Stalin še strelja

Berlin, 28. septembra. AA. (DNB.) Iz Moskve poročajo: List »Tihookeanskaja Zvezda« poroča v svoji rubriki »Kronika« o ustrelitvi 19 železniških nameščencev iz Vladivostoka, ki so bili obsojeni na smrt zaradi terorističnih dejanj in volunštva. Polem takem se je število ustrlelih železniških nameščencev na Daljnem vzhodu povečalo na 350.

Varsava, 29. sept. Poljski listi prinašajo zopet obširna poročila o novih procesih in usmrčitvah nasprotnikov Stalinovega režima. Sodišče v novem sibirskem je obsodilo na smrt 7 boljševikov stare garde, med njimi tudi predsednika izvršnega odbora komunistične stranke pokrajine in generalnega tajnika. V Vlodzimijevu je bilo usmrčenih 14 uradnikov državnih skladišč za žito. V Ardatovu je bilo na smrt obsojenih in ustreljenih 17 boljševikov, 14 pa jih je bilo obsojenih na izgon v Sibirijo, ker se jim je dokazalo, da so delovali proti režimu. V Ljeningradu je bil ustreljen ravnatelj žitnega skladišča, kakor tudi nabavljivača za živila z vsemi svojimi uradniki vred. Vsi ti procesi so bili javni in jim je prisostvovalo zelo veliko kmetskega prebivalstva ki so izražali svoje veselje nad tem, da je vlada odstranila te boljševike, ki so jih dolga leta trpinčili in izmagovali.

Uredba o nagradah ovaduhom

Belgrad, 28. septembra. AA. Od uprave državnih monopolov smo dobili tole sporočilo:

Na podlagi uredbe o nagradah za zatiranje tihotapstva monopolnega blaga, je upravni odbor določil ovaditeljsko nagrado za zaplenjene tihotapeke monopolne predmete. Toda pri izvajanju tega sklepa se je pokazalo, da je treba nekatere reči spremeniti. Monopolnim ustanovam pošiljajo tudi takšen zaplenjen tobak, ki je sploh neporaben, tudi v tihotapekem konzumu, razni ovaditelji pa pošiljajo tudi velike količine zaplenjenih vžigalnikov, ki so zelo primitivni in prav majhne vrednosti, ter izjavljajo, da so jih našli v vlakih, ali jim je pa tihotapec pobegnil. Zato je monopolna uprava izdala odlok, ki ga je odobril tudi finančni minister. Odlok se glasi:

1. Ovaditeljske nagrade se znižajo na polovico, če tihotapec ni znan.
2. Zelen, plesniv in guil tobak se ima poslati upravi državnih monopolov, ki bo na podlagi njegove uporabljivosti določila višino nagrade.
3. Če se v posameznem primeru zapleni do 5 vžigalnikov, se plača za vsakega po 10 din, prav toliko pa plača tudi jugoslovanska družba vžigalnic; če je pa zaplenjenih več kot pet vžigalnikov v enem samem primeru, se pošljejo monopolski upravi, da določi višino nagrade glede na njihovo uporabljivost in vrednost.

Te spremembe stopijo v veljavo dne 1. oktobra t. l.

Turčija z novo vlado

Istanbul, 29. sept. o. Turki listi prinašajo obširna poročila o nenadnem odstopu dolgoletnega ministrskega predsednika Izmeta Inenija in poveritvi vlade dosedanjemu gospodarskemu ministru Jelatu Bajarju. Iz vlade bo izpadel tudi zunanji minister Ruždi Aras, ki je bil 12 let zunanji minister Turčije. Listi ugibljejo o vzrokih te nenadne vladne spremembe, ter pristavljajo, da telesa utrjujejo izmeta Inenija ni zadostan razlog, marveč, da je prišlo do osnovnih nesporazumov glede bodoče turške politike. Izmet Ineni in Ruždi Aras sta zagovarjala politiko

tesnega sodelovanja s Sovjetsko Rusijo, kar pa predsedniku republike Ataturku ni več ugajalo. Novi turški ministrski predsednik pa je znan kot velik prijatelj Anglije.

V inozemskih krogih pa pravijo, da pomeni sprememba vlade še večji osebni vpliv Ataturka v bodočo politiko Turčije. Izmet Ineni je imel toliko avtoriteto, da se mu je mnogokrat uklonil tudi Ataturk sam. Ker je novi ministrski predsednik znan tudi kot najozj sodelavec predsednika Ataturka, je zelo verjetno, da bo vodil še bolj osebno politiko državnega poglavarja.

Nj. Vel. kraljica odpotovala v Romunijo

Belgrad, 28. septembra. AA. Nj. Vel. kraljica Marija se je odpeljala z Nj. kr. Vis. kraljevičem Andrejem za nekaj časa v Romunijo na obisk k svoji materi kraljici Mariji. Nj. Vel. kraljica potuje v spremstvu svojega adjutanta polkovnika Branka Pogačnika.

Pa je le drugače

Belgrad, 28. sept. m. »Samoupravac« slika v današnjem uvodniku politično svoboščine pod sedanjim vladom in svobodo, ki je vladala pod vladom JNS režima in pod Jevtičev vladom. »Samoupravac« pravi: Pred dvema dnevoma je bila v Belgradu neka konferenca prijateljev Davidoviča, ki so jo v enem delu javnosti smatrali za nekaj politični dogodek. O tej konferenci niso samo govorili, temveč so bile objavljene tudi slike te konference. Kakšna razlika je med političnimi razmerami danes in onim pred dvema letoma in pol. Pod JNS in za časa vlade Jevtiča listi niso smeli objaviti niti slike Davidoviča in drugih opozicijskecev, danes pa se daje publiciteta celo najmanjšim sestankom opozicije, na katerih se svobodno govori o vsem, na katerih kritizirajo in napadajo vladno, govorijo razne nečistoosti in kujejo spletke, pa se nikomur radi tega niti las ne skrivajo. Mi smatramo, da mora to tudi tako biti, da je to svoboda, katero ljudstvo želi. In v tem prepričanju nas nihče ne more omejit, niti to ne, da danes opozicija prosto zlorablja dane svoboščine ter jih kompromitira. Za nas je že davno jasno, da opozicija zlorablja svobodo in olajšave, katere je dala vlada dr. Stojadinovića našemu političnemu življenju. Vsekakor tem ljudem ne gre v račun, da bi se ustvarila demokracija, zato pa skušajo izzvati ne-rede in reakcije.

Nočni napadalec**v vlakcu prijel**

Zagreb, 28. septembra. b. Po večerjanju napadu na Alberta Hessa, ki se je peljal v vlakcu proti Gradiški, so orožniške patrulje izvedle vsestransko preiskavo. Sedaj so našli napadalec, nekoga mlajšega moškega, kakih 400 m od železniškega tira, kamor se je s številnimi ranami šlo lahko sam privlekel. Ranjena so kmetje prenesli takoj v bolnišnico v Novo Gradiško. Bil je pri zavesti ter je izjavil, da se piše Rade Vasić iz Starega Bečaja in da je 27 let star. Na vprašanje, zakaj je napadel Hessa v vlakcu, ni hotel odgovoriti. Po kratkem času pa je izjavil, da se piše Radoslav Kolarić ter da je doma iz Srbobrana. Ob 22 je padel v nezavest ter se do danes ni več zavedel. Njegovo stanje je resno.

Težka prometna nesreča**Celje, 28. sept. 1937.**

Danes se je pripetila v Gaberju na Mariborski cesti zopet velika prometna nesreča. Okoli 6 zvečer je korakala četa vojakov po Mariborski cesti proti mostu. Za njo se je pripeljal na kolesu narednik vodnik N. Franc. Pohitel je dalje in zvil z desne strani ceste na levo. V istem trenutku je privozila od nasprotne strani motorno kolo, last Trembergerja Leopolda, sniteta ga soferja z Dunaja, ki je vozil na motorju svojo gospodinjico Trtik Eno. Ker je motorno kolo vozilo z brzino 30 km, je bil sunek tako močan, da je vrglo gospo Trtik Eno preko motorja na hodnik, kolesarja pa na ceste. Pri padcu si je Trtikova zlomila spodnjo čeljust. Narednik pa je dobil težje poškodbe na roki. Pedalo motornega kolesa je napravilo naredniku večjo rano na levi nogi. Poklicali so reševalni avto, ki je takoj prepeljal Trtikovo v bolnišnico v Celje. Poškodovana sta tudi motorno kolo in bicikelj.

A. k. d. „Danica“ v Zagrebu

V našem pozivu tega društva, naslovljenem na abituriente, ki smo ga objavili v sobotni številki, se nam je vrnila neljuba pomota glede naslova. Društvo ima svoje prostore v Gajevi ulici 4-1 in ne kakor je bilo objavljeno v soboto.

Osebnosti vesti

Belgrad, 28. septembra. m. Z odlokom prosvetnega ministra so postavljeni supletenti na naslednjih šolah: na realno gimn. v Celju Bežan Milena, na realno gimn. v Kočevju Tomiž Miloš, na klas. gimn. v Ljubljano Grafer Slavka, na I. real. gimn. v Ljubljani Skandalič Zvonko, Buksa Juraj, Vodnik France, na III. real. gimn. v Ljubljani Sterle Olga, Polisek Emilija, na žensko real. gimn. v Ljubljani Hink Marija, na klas. gimn. v Mariboru Struclj France, na real. gimn. v Mariboru Kavčič Skalko, Erdeljanič Dragošlava, na real. gimn. v Murski Soboti Zagar Anton, Arneje Vera, na real. gimn. v Novem mestu Bartulović Darinka, na real. gimn. v Ptuju Rovšek Milena, Jakelj Franjo, na realno gimn. v Prijedoru Kačič Marijana, na real. gimn. v Podgorici Tavcar Marjan, na žensko real. gimn. na Sužak Perko Stanislav.

Z odlokom pravosodnega ministra sta imenovana za sodnega pripravnika dr. Božo Zega pri okrožnem sodišču v Mariboru in Vidmar Albin pri okrožnem sodišču v Novem mestu.

Za učitelja je imenovan Merčun Leopold v Nemški Lokli pri Kočevju.

Zagreb, 28. septembra. b. Danes nekaj po 3 je umrla v bolnišnici usmiljenih sester v Zagrebu Marija Ružička-Strožil, velika umetnica zagrebskega gledališča.

Belgrajske vesti

Belgrad, 28. septembra. AA. Na osnovi čl. 45. pravilnika o bolniškem skladu za državno prometno osebo je glavni ravnatelj državnih železnice odredil, da se vsa ambulanta pošta, ki jo pošiljajo osrednje in pokrajinske uprave bolniškega sklada v bolnišnice, okrevališča in v nadzorstvo domov bolniškega sklada, ima v bodoče prevažati po železniški ambuladni pošti.

Belgrad, 28. septembra. AA. Za slikarsko razstavo od 2. do 6. oktobra t. l. v Čakovcu je dovoljena znižana vozna za prevoz razstavnih predmetov po tarifi za prevoz blaga, to je pri pošiljki se plača popolna vozna, vrtnice je pa brezplačna.

Zagrebska vremenska napoved: Nespremenljivo.

Dunajska vremenska napoved: Lepo vreme bo trajalo še nekaj dni, nato bo pa nastopilo pojužnjevanje s padavinami.

Zemunska vremenska napoved za 29. september: Spremenljivo vreme z večjo oblačnostjo v vsej državi, posebno na skrajnem zahodu, tam utegne ponekod deževati. Zmerna košava v podonavju.

Radijski večer za izseljence

Belgrad, 28. septembra. AA. Minister za telesno vzgojo dr. Josip Rogić bo govoril 15. oktobra po kratkovalovni radijski postaji našim izseljencem v Ameriki o delovanju športnih ustanov v naši državi in o delovnih načrtih ministrstva.

Proslava 75 letnice Slomškove smrti

Ob priliki romanja Slomškove družbe na Slomškov grob je priredila mariborska podružnica Slomškove družbe izredno lepo proslavo 75 letnice smrti našega vzornika Slomška. Na proslavo je povabila svoje članstvo, katere pa se je udeležilo zelo lepo število tudi drugih častilcev Slomška izven učiteljskih vrst. Ljubljanski vlak je pripeljal do 50 članov Slomškove družbe iz Ljubljane, Gorenjske in Dolenjske, kolikor se jih je pač moglo udeležiti zaradi nedeljskih obveznosti na šolah.

Po prihodu vlaka je bila na Slomškovem grobu sv. maša, ki jo je daroval mons. I. Vreže. Med sv. mašo je imel krasen govor, ves prepleten z odstavki iz Slomškove pridige za to nedeljo. Slomškov grob je bil za to priliko silno lepo okrašen z zelenjem in jesenskimi cveticami. Nepopisni so bili prizori, ko so po končani službi božji romarji poklekali na grob, da vsak priporoči svetniškemu vzorniku svoje najbolj intimne zadeve.

Na to je bilo slavnostno zborovanje v dvorani Zadrugne gospodarske banke. Poleg učiteljskega so se tega zborovanja udeležili: zastopnik prevzvišene gospoda škofa dr. Žagar, podnačelnik Eiletz, zastopnik Krščanske šole in podžupan Zebot, okrajni nadzornik Bobič, predsednik ljubljanske Prosvetne zveze dr. Lukman, predsednik mariborske Prosvetne zveze dr. Hohnjec, zastopnik profesorjev prof. Prijatelj, dr. Sušnik, zastopnica korških Slovencev Milka Hartmanova, veliko število abiturientov in abiturientinj. Vseh zborovalcev je bilo nad 200.

Slavnostno zborovanje je otvoril predsednik mariborske podružnice v. d. uč. Kopriva, ki je v izbranih besedah orisal Slomška kot vzornika vzgojiteljev. Prelat, nagradenec Slomškove nagrade mesta Maribor, dr. Kovatič je govoril o temi »Slomšek — vzornik slovenskega katoliškega izobraženca«. Za njim je govoril prof. Bogovič o temi »Sodelovanje Cerkve, doma in šole po Slomškovi zamisli«. K sklepu je spregovoril tudi še banski šol. nadzornik Štrukelj in se obenem zahvalil mariborski podružnici za lepo proslavo. Iz vrst zborovalcev je izšla misel, naj bi ta slavnost bila vsako leto na to nedeljo in naj tako ostane na programu prireditve Slomškove družbe.

Stavka v Gračnici in Jurkloštru

Stavka v tovarni podpetnikov v Gračnici pri Rimskih Toplicah in v tovarni lesnih izdelkov v Jurkloštru, o kateri smo poročali prejšnji teden, traja naprej. Delavstvo je vsak dan bolj gotovo zmage, ker ima veliko moralno oporo v vsej javnosti.

Gosp. Henrik Falter, ki je lastnik nekdanje kartuzijanske in pozneje jezuitske graščine in posesti v Jurkloštru, katere je kupil pred svetovno vojno, se je izognil agrarni reformi s tem, ker je imel v svojih lesnih podjetjih zaposleno delavstvo.

Ljubljanski topničarji med gostoljubnimi Dolenjci

Ljubljana, 28. sept.

Ljubljanski 16. topniški polk, ki se je vrnil z manevrov v Ljubljano, je zadnjo noč pred povratkom moral prenočiti v St. Vidu pri Stični, kamor je prišel v nedeljo 16. t. m. zvečer. Od dolgih manevrov in tudi dolgotrajne poti proti domu izmučeni vojaki in častniki so ob prihodu v St. Vid pri Stični kar zastrmeli nad veličastnim in pristrnim sprejemom, ki ga jim je pripravila občina, duhovščina in vse prebivalstvo.

Sprejema se je udeležilo vse prebivalstvo, ki je z navdušenim vzklikanjem pozdravljalo vojake, ko so korakali v St. Vid. Tam je župan g. Pevec s prisrčnimi besedami pozdravil komandanta, oficirje in vse vojaštvo v imenu občine in vsega prebivalstva. Komandanta polka in oficirje so nato še pozdravili dekan svetnik g. Janez Hladnik, člani občinske uprave, oba gospoda kaplana in učiteljsko. Med prisrčnim razgovorom in veselem razpoloženju so nato šentvidski predstavniki spremili ves oficirski kor na večerjo, katero je priredila oficirjem šentviška občina.

Vaščani pa so se zavzeli za vojake, ki so jih pogostili vsak po svojih močeh z jedačo in pijačo. Celotako ljubezni so bili Dolenjci, da so pomagali topničarjem krmit konje. Ni čuda, da je ves polk soglasno izjavljal, da si kaj takega niti v sanjah niso mogli misliti. Večina oficirjev je prenočila na povabilo gostoljubnega g. župnika in dekana v župnišču, vojaki pa so našli prenočišča na skednjih in drugih gospodarskih poslopjih, ki so jih vaščani z največjim veseljem odstopili utrujenim vojakom. Vrli šentvidčani zaslužijo za ta zgled požrtvovalne ljubezni in gostoljubnosti do naše vojske vso pohvalo in priznanje.

Slovenci v Zagrebu

Zagreb, 27. septembra.

Prostori Slomškovega prosvetnega društva so zopet oživi. Minili so dolgi in lepi poletni dnevi, ko je prijetnejše v gozdu in na izletu kakor pa v vročih dvoranah, v katerih se razvija zlasti društveno življenje meščanov. Pa nas dostikrat ta ali oni naš nekdanji član, ki se še vedno zanima za naše življenje, ali kakšen naš prijatelj sprašuje, zakaj se tako redko oglašamo v slovenskih časnikih. Vsem odgovarjamo, da zato tako malokdaj pišemo o svojem delu, ker smo mnenja, da je boljše delati in nekaj storiti kot pa o sebi govoriti. Saj veste, kako pravi oni pregovor o lastni hvali... In nazadnje tudi ne kaže vsake stvari obešati na veliki zvon. To pa vendar povemo, da so v Slomškovem društvu velike priprave za prvo nedeljo v oktobru (3. oktobra). Tedaj namreč začnemo zopet z igranjem. Letos je kot prva na sporedu ljudska igra »Črna žena«, ki jo je po znanem romanu dramatisiral Ivan Redenšek. In sedaj se igralci skrbno pripravljajo, da bi se čimbolj odrezali pred dramatisatorjem, ki je obljubil, da se pripelje iz Slovenije v Zagreb, da se udeleži naše prireditve. Upamo, da ne bo razočaran, ker so vloge v rokah naših najboljših igralcev. — Tudi naš pevski zbor, ki zadnje čase pod vodstvom akademika g. Stanka Toša lepo napreduje, bo nastopil in zapel nekaj domoljubnih pesmi. Razen tega bodo podali naši mali nekaj ljubkih in navdušenih deklamacij. Iz vsega tega je razvidno, da bo prireditve prav petra in spored bogat in kot taka najlepši uvod v novo dobo našega igranja. Predstava se prične popoldne ob 4 v Jeronimski dvorani in vsem zavednim zagrebškim Slovincem priporočamo, da se je udeležijo.

Po intimnem kosilu v hotelu Union so šli zborovalci na krajše izlete v mariborsko okolico in se z večernimi vlaki odpeljali.

Slomškova slavnost v Konjicah

(Društveni občni zbor.)

Slovesko katoliško izobraževalno društvo v Slov. Konjicah je v nedeljo priredilo Slomškovo proslavo v veliki dvorani Društvenega doma. Delo velikega slovenskega škofa je orisal Peter Vesel, zlasti je poudaril njegove zasluge za slovenski jezik in za izobrazbo ljudstva. Pred Slomškovo podobo, ki je visela v ozadju okrašenega odra, je izrekel obljubo, delati po njegovih načelih.

Pevski mešani zbor je pod vodstvom društvenega pečovodje Toneta Brcka zapel dve Slomškovi pesmi. Resna je bila deklamacija pesmi »Čas«. Šolski otroci so deklamirali več Slomškovih mladinskih pesmi.

Udeležba je bila velika.

Po proslavi je bil društveni občni zbor, na katerem je odbor podal obračun svojega dela. Društvo, ki je do razpusta po Marušiču zelo živahno delovalo, je lani obnovilo svoje življenje. Presledek nekoliko let se pozna. Vendar razgibanost, s katero je začelo svojo novo dobo, kaže med članstvom, ki ga je 267, najboljše voljo. Letos je bila obnovljena telovadba. Člani so nastopili večkrat doma in na velikih prireditvah drugod.

Sklepne besede je na navzočne fante, dekleta in starše naslovil društveni predsednik arhiadiakon Franc Tovornik. Poudaril je pomen katoliške prosvete, ki jo je začrtal škof Slomšek. Nje važnosti se zavedajo tudi nasprotniki, zato so jo hoteli uničiti in vsiliti ljudstvu tuj nauk. Toda ljudstvo je to nakano spoznalo in tujo navlako zavržalo. Zato društvo vabi starše, da pošljejo svoje odrasle otroke v vrste ostalih, da se bodo izognili gostilni, točilnic in slabih potov.

† Josip Ferjančič, župnik v pokoju

V soboto ob 9 zvečer je novomeškemu g. kanoniku Fran Ferjančiču došla iz Amerike brzojavka žalostne vsebine, da je v Toweru Minn. umrl v petek njegov brat Josip Ferjančič, župnik v p. in da bo pokopan kakor na minuli ponedeljek. Kaj več o njegovi boleznini in smrti doslej še ni znano.

Rodil se je na Gočah pri Vipavi dne 20. decembra 1864, torej je umrl v 73. letu. Ko je prva dva gimnazijska razreda dovršil v Gorici, je bil sprejet v ljubljansko Alojzijevisko, kjer je ostal do konca gimnazijskih študij. Bil je zelo nadarjen: v Ljubljani je bil vedno odličnjak in tudi zrelostni izpit je napravil z odliko. V Alojzijeviski se je pod Foersterjevim vodstvom temeljito izobrazil v petju in glasbi. Imel je krasen drugi bas, kakršnih ni ravno veliko. Igral je jako dobro klavir in deloma tudi gosli. Potem je vstopil v ljubljansko bogoslovno semenišče, kjer pa je ostal samo dve leti. Na gimnaziji in v semenišču je bil sošolec pokojnega dr. Janeza Ev. Kreka. Nato je prestopil v kongregacijo lazaristov in je v Gradu nadaljeval svoje bogoslovne študije. Od tedaj se z glasbo ni več ukvarjal in tudi ni nikdar pokazal, da se kaj razume nanjo, razen če se je kdaj spozabil, da je nehoti pokazal svoje glasbeno znanje. Izmed tedanjih njegovih slovenskih sošolcev v Gradu, ki so se pripravljali na misijonski poklic, živita le še misijonarja dr. Nastran in Klančnik.

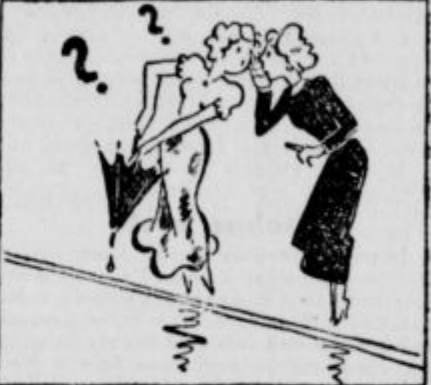
Po novi sv. maši, ki jo je obhajal v Gradu, je služboval v Ljubljani in v Gradu. Zelo veliko dobrega je storil na raznih misijonih s svojimi navdušenimi govori in z neumornim delovanjem v spovednici. Na to je prestopil v svetni kler in je služboval v svojem rojstnem kraju na Vipavskem. Goče so se tedaj popolnoma spremenile, versko življenje se je visoko dvignilo. S pomočjo krajske družbe, ki jo je vpeljal, je onisil za župno cerkev mnogo koristnega, n. pr. praktičen lesen pod za zimski čas, kakršnega Gočani do tedaj še niso imeli in za katerega so mu bili župljani zelo hvaležni. Podružni cerkvi Device Marije na Obeluncu je oskrbel tri nove zvonove s silno milim, v srce segajočim glasom. Žal, da med svetovno vojno so tudi te lepe doneče zvonove rekvirirali v vojne namene.

Rajni je bil odločen pristaš Slovenske ljudske stranke in je z veliko vnemo delal zanjo. Ravno s tem pa si je nakopal mnogo nasprotnikov, ki so mu skušali izpodbiti tla. Dolžili so ga raznih političnih grehov in celo napeljevanja h krivemu pričevanju. Postavili so ga pred ljubljansko sodišče. Sploh se je takrat očividno kazala tendenca, da mora en slovenski duhovnik na vsak način biti eksemplarično kaznovan v strah drugim. In to se je tudi zgodilo. Bil je obsojen na en mesec ječe. Ljubljanska drhal! se je pokazala takrat v vsej svoji zagrizenosti; najrajši bi videli, da bi obsojenca obesili kar na trgu. Tej prostaki tolpi nasproti pa se je zopet enkrat pokazalo zlato srce blagopokojnega škofa Jegliča, ki se je neprestrašeno potegoval za svojega duhovnika. Storil je, kar je bilo v njegovi moči, da bi ga oprostil. Da, ni se zbal niti dolge poti na Dunaj do samega cesarja Franca Jožefa, da bi pri njem izprosil pomilostenje. Toda cesar ga ni hotel niti poslušati, temveč mu je z veliko nevoljo obrnil hrbet. Takega postopanja na najvišjem mestu škof Jeglič pač ni zasluzil. Je pa tista avdiencia bila zadnja, ki jo je Jeglič imel s cesarjem Francem Jožefom.

Po prestani kazni je služil nekaj časa Ferjančič v Šmarjeti na Dolenjskem, kjer si je takoj osvojil srca preprostega ljudstva. Na to pa je sklenil poiskati si mirnejše in srečnejše življenje onstran morja v daljni Ameriki. Tukaj je dolgo vrsto let opravljal dušnopastirsko službo v mestu Tower. Pred nekaterimi leti pa je zaradi ostarlosti stopil v stalni pokoj, vendar je ostal do svoje smrti v Toweru, kjer je stanoval v svoji hišici.

Umrl je ravno na god Marije Device, rešiteljice ujetnikov. Naj bi Marija, kateri v čast je tolikrat in tako navdušeno govoril, bila tudi njemu rešiteljica. Vi vsi pa, ki ste bili z njim v kakršnikoli zvezi, ki se še spominjate njegovih krasnih misijonskih in drugih govorov ali njegovih praktičnih nauk v spovednici, ali ste bili de-

Šele škoda nas izmodri

ležni njegovega vnetega pastirskega delovanja: pokažite mu sedaj v dejanju svojo hvaležnost na ta način, da se ga goreče in vztrajno spominjate v svojih pobožnih molitvah. Svetila mu večna luč! Leopold Stanek.

Fran Trost — 80 letnik

Tam na sončnem Mirju je praznoval v soboto, 25. septembra, čil in zdrav svoj 80. rojstni dan upokojeni mestni učitelj Franc Trost. Rodil se je dne 25. septembra 1857 v Benetkah, odkoder je pa prišel ob izbruhu vojne leta 1859 v Vipavo, ker so bili njegovi starši itak Vipavci. Nadarjeni deček je šel v Ljubljano v šole, dokončal tu realko z maturo in se odločil za učiteljsko; zato je vstopil v 4. letnik učiteljskega in ga z maturo končal leta 1878 z najboljšim uspehom.

Služboval je v Ihanu tri leta in Vodica 15 let, nakar je prišel v Ljubljano in elužil tu do upokojitve.

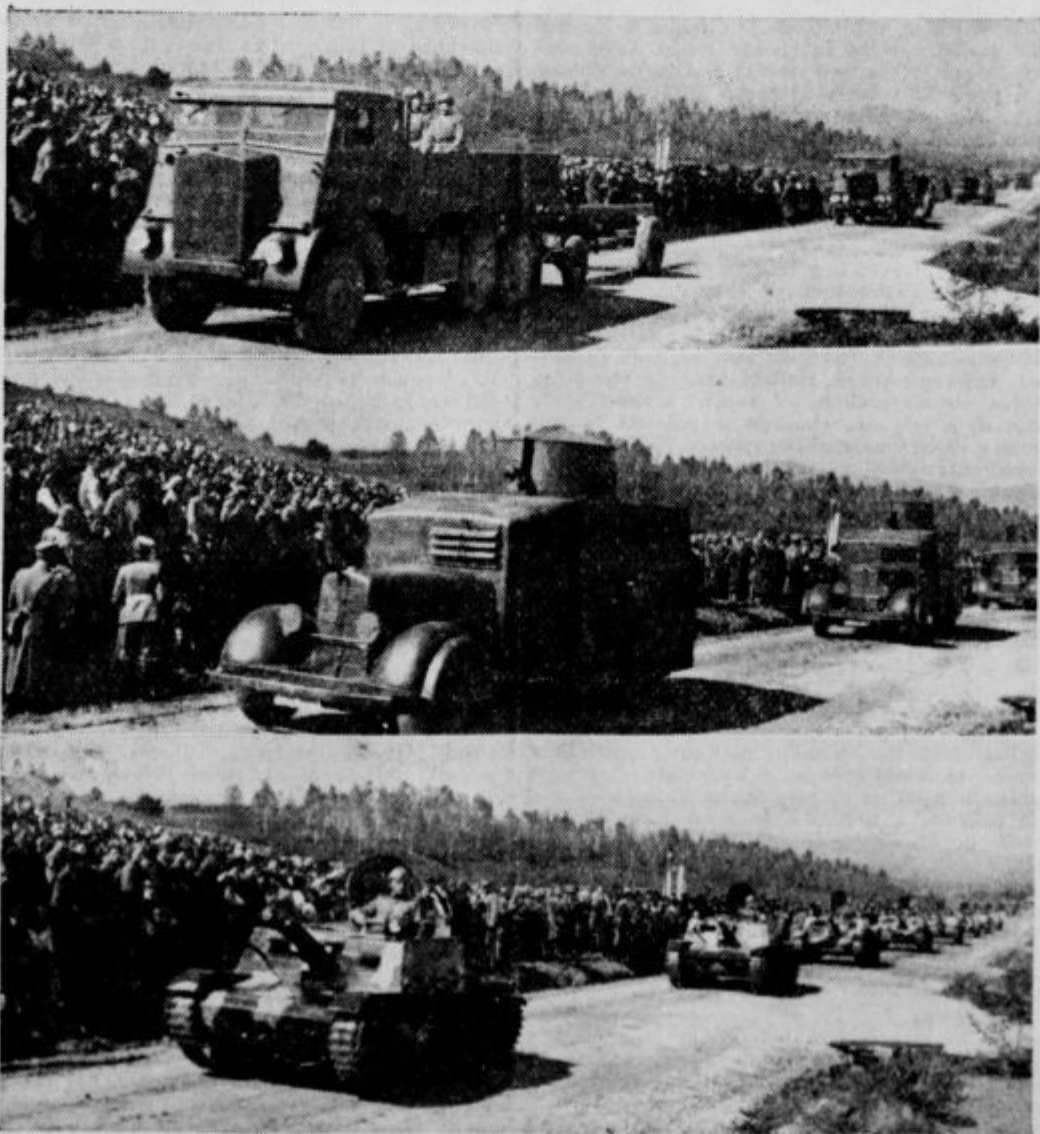
Fran Trost je tip pravega zrelega, vsestransko izobraženega, delavnega učitelja, ki se je znal poglobiti v potrebe ljudstva in se posvetiti njegovemu napredku. Povsod je deloval veliko v šoli in izven nje in zapustil še danes žive dobre spomine za seboj. V Vodica je preokrenil vso sadjerejo, ker je učil ljudi umnega vrtnarstva in sadjarstva, pocetil jim je zlasti veliko plemenitega vipavskega sadja. Ves čas je bil tudi občinski odbornik in tajnik. Ker je primanjkovalo v šoli vsakovrstnih učil, je sam izvrsten risar, izdelal več zemljevidov in drugih učil pri sprotrem rokotvornem pouku. Ker je bil pa tudi zelo nadarjen glasbenik, je igral ves čas v Vodica in pozneje v Trnovem v Ljubljani. Glasbeno nadarjenost je podedoval po svoji materi, ki je bila dobra klaviristka iz šole Gregorja Riharja. Naravno, da sta bili tudi obe njegovi ženi izvrstni in požrtvovalni pevki in so vsi otroci ugledni glasbeniki: Anton glasbeni pedagog in klavirski mojster na Dunaju, Ivan znani violinist in solist ter koncertni mojster v naši operi, Franc učitelj — izborni violinist in violist, Mirko učitelj v Kočevju — pevovodja ondotožnega zbora podružnice Glasbene Matice, in Angela, znana nepogrešljiva učna moč našega konservatorija za solo-petje in vse teoretične predmete.

Uglednemu, zaslužnemu možu čestitamo k izrednemu jubileju in mu želimo isto vedrost duha in svežost telesa do skrajnih mej življenja.

Plinski napad na Konjice

V nedeljo popoldne ob 5 je bil izvršen poskusni plinski napad na trg. Ko se je približalo letalo, je bilo plat zvon. Sredi trga je nastal »požar«, ki so ga zantile silno pokajoče vžigalne bombe. Gasilci v plinskih maskah so bili kmalu na mestu. Pripeljali so se na gasilskem avtomobilu. Medtem se je z motorjem vozil po trgu gasilec izvidnik. Gasilci in javni organi so svojo nalogo dobro izpeljali. Ne more se pa tega reči o prebivalstvu, ki ni za tako važno vajo pokazalo nobene resnosti. Morda je krivda na nepoučenosti.

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite jutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef grenčice«.

Enote brzega odreda na defileju ob zaključku velikega manevra pri Kolpi. Spodnja slika: Četa lahkih izvidniških tankov. V sredi: težki oklopni avtomobili, od katerih ima vsak po štiri strojnice. Uporabljajo se zlasti za izvidnike, ki prodirajo po cestah skozi vasi in naselja. Zgornja slika: motorizirano daljnostrežno topništvo. Po dva tanka vlečeta na lafeto in cev razstavljen top.

Benetke bombardirajo atensko Akropolo

(Dne 26. septembra 1887, torej pred 250 leti, je beneška granata padla v turško municijsko skladišče na Akropoli. Partenon, nekoč posvečen boginji Ateni, ki je bil dotlej še cel, je tedaj sfrčal v zrak.)

Razvaline starodavnih stavb izhajajo večino ma še iz paganskih časov ali iz dobe preseljevanja narodov. Toda ena najmočnejših stavb zgodovinske Grčije, Partenon na Akropoli v Atenah, je preživel Grke in Rimljane, Alarikove Gote, Bizantince, križarje in Turke in vse atenske vojne v stari Grčiji in je šele pred 250 leti sfrčal v zrak. Snodnik je bilo treba šele iznajti, da je bila ta zgradba stavbenika v službi velikega Perikleja podrtja z granato, kar ji gotovo ni bilo namenjeno!

Katero svetišče sveta je — kakor tempelj Partenon — skozi vseh 2000 let obstanka služilo raz-

ličnim veram za hišo božjo? Deviški hčeri Zevea, Pallas Ateni, ga je Periklej posvetil in se je zato imenoval Partenon. Kip Atene iz zlata in slonove kosti, delo slavnega Fidija, je videl pred seboj še zmagovalne Spartance, ki so si podjarmili Atene; videl je Filipove Macedonce in vojskovodje Aleksandra Velikega. Sulovi Rimljani so zavzeli Atene, a njenih umetnin se niso dotaknili, zlasti pa so pustili pri miru Partenon. Rimski cesarji so Atene še olepšali. Šele ko je cesar Justinian iz Carigrada dal zapreti atensko univerzo, so se začeli dotikati tudi svetinji tega mesta. Več ko 800 let je bil Partenon posvečen boginji Ateni; potem je postal krščanska cerkev. Na mesto kipa Atene so postavili kip Device Marije. A tudi kristjani si niso bili edini. Ko so se kristjani vzhoda pod vodstvom patriarha iz Carigrada ločili od Rima, tedaj se je

spremenila tudi Marijina cerkev na Akropoli; bogati in sijajni obredi grške pravoslavne Cerkve so se obhajali v templju Pallas Atene, ki so mu bile stene okrašene z dragocenimi slikami krščanstva.

Cerkven stolp zraven templja

Čudovito je moralo biti za pogled, ko je stal poleg klasične stavbe z dorijskimi stebri in močnimi pročelnimi reliefi cerkven stolp-zvonik. Ob istem času, ko so križarji v Carigradu odpravili bizantinsko cesarstvo in ustanovili s pomočjo Benetk »latinsko cesarstvo«, so francoski vitezi z Otonom de la Roche na čelu ustanovili v Atenah vojvodino, ki so jo kasneje zavzeli Florentinci in dali eni svojih plemiških hiš. — Takrat so postavili zvonik zraven Partenona, saj se je zdela ljudem iz zahodne Evrope nemogoča cerkev brez stolpa. Toda »frankovski stolp« je komaj 100 let kazil lepi Partenon. Leta 1456 so Turki Mohameda II. zavzeli Atene; pobelili so slikarje v Partenonu in so iz ruševin na Akropoli sezidali minaret nad grškim templjem: Partenon se je spremenil v mešeto.

Atene so bile najlepše mesto v Atiki. »Le nekaj malega je še od njih«, je nemški humorist zapisal leta 1493 v kroniko. Komaj 40 let zatem, ko so Turki imeli Atene v oblasti, so Atene kar izginile izpred oči Evropecev. Vsi so mislili, da so Atene samo še razvaline. Tako malo so Evropci vedeli o »bližnjem Vzhodu« svojega lastnega dela zemlje! Pri tem so pa tudi Turki, kakor prej Macedonci, Rimljani in Goti, varovali umetnine mesta.

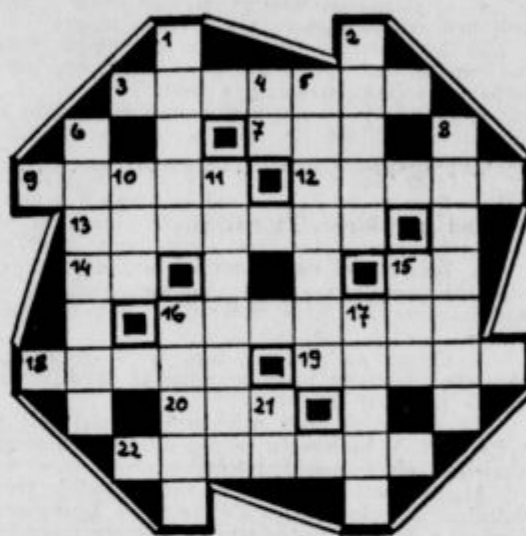
Municija v varstvu Alaha

Le v enem mestu Italije niso pozabili, kakšno važno oporišče morejo biti Atene: to so bile Benetke. Ko je torej začela moč Turkov v 17. stoletju pešati; ko so nezmorni sultani v vojnah zoper zahodno Evropo padali; ko so nastajale v osmanskem carstvu revolucije in so morili vladarje, tedaj so skušali Benetani, ki so jih bili Turki že tolikokrat premagali, dobiti vzrok za novo vojno. Ta vzrok so našli baje v tem, ko so se v Stambul (bivšem Carigradu) sprli benetški meščani s turškimi cariniki. Benetani so brez napovedi vojne poklicali svoje diplomate iz Stambula in so poslali kakih 50 bojnih ladij s 40 transporti vojakov v Peloponez, na polotok »Morea«. Izkrčalo se je 12.000 mož, med njimi je bilo 2400 hanoverskih najemnikov pod vodstvom slavnega grofa Königs-marcka in so v dveh letih zavzeli polotok. Dne 21. septembra je beneško brodovje priplulo v Pirej, a pehota je obkolila Atene. Turška posadka je imela na dobro utrjeni Akropoli izvrstno postojanko in se je trdovratno branila. Akropolo so obstreljevali z ladij in s kopnega, vendar brez večjega uspeha. Tedaj pa je 26. septembra granata zadela »mošejo«, to je Partenon, na Akropoli. Bilo je, ko da je nastal potres, tako se je zazibala vsa skala, vsa Akropola. Streho in stene templja je vrglo v zrak; več ko polovico preleste stavbe je bilo v ruševinah. Turki so namreč izročili svoje zaloge smodnika Alahu v varstvo in so imeli mošejo za skladišče smodnika, ki je zdaj eksplodiral. — Čez tri dni so Benetani vkorakali v Atene.

Ponesrečil se je ekspresni vlak, ki vozi iz Pariza v Bordeaux. Pri Varsu, blizu Angoulêmea v južni Franciji je v noči od ponedeljka na torek ekspresni vlak trčil v vlak pred seboj in sta se dva vagona popolnoma raztreščila, pet jih je pa skočilo s tira. Doslej so potegnili 8 mrtvih iz ruševin, 50 oseb je pa ranjenih.

Zemljepisno-leposlovna križanka

Besede pomenijo:

Vodoravno: 3. čakavec, ki je bil slovenski eksponent ljubljanskega protestantskega krožka je izdal knjigo: »Ene duhovne pečenice«, 7. tuje možko kretno ime; 9. slovenski družboslov, avtor knjige: »Za nov družabni red«; 12. prebivalec večje vasi ob Kolpi blizu Broda; 13. pisatelj, iz katerega je črpal snov Askerc za svoj venec zgodovinskih balad: »Stara pravda«; 14. kraj, znan iz bitke med Aleksandrom Velikim in Darijem leta 333 pred Kristusom; 15. egiptovsko božanstvo sonca; 16. hrib med Crnomljem in Vinico v Beli krajini; 18. bolgarski lirski in epijski pesnik ter pisatelj romanov (1850—1921); 19. znana hrvaška trdnjava iz turških vpadov; 20. vas blizu Smarja na Dolenjskem; 22. slovenski tenorist, član ljubljanske opere.

Navpično: 1. slovenski zgodovinar, učenec Frana Levca; 2. svetopisemska oseba; 4. župna vas ob južnem robu Ljubljanskega barja; 5. češki učenjak, avtor »Slovanskih starožitnosti« in »Zgodovine slovanskega jezika in književnosti«; 6. največji slovenski slovničar (1780—1844); 8. prebivalec prednje Azije; 10. prebivalec dela Nemčije; 11. možka oseba iz Finžgarjevega romana »Pod svobodnim soncem«; 15. slovenski pisatelj iz Julijske krajine; 16. Sloški slovestven sodelavec; 17. vas na desnem bregu Soče med Kobaridom in Tolminom; 21. glavna reka severne italijanske nižine.

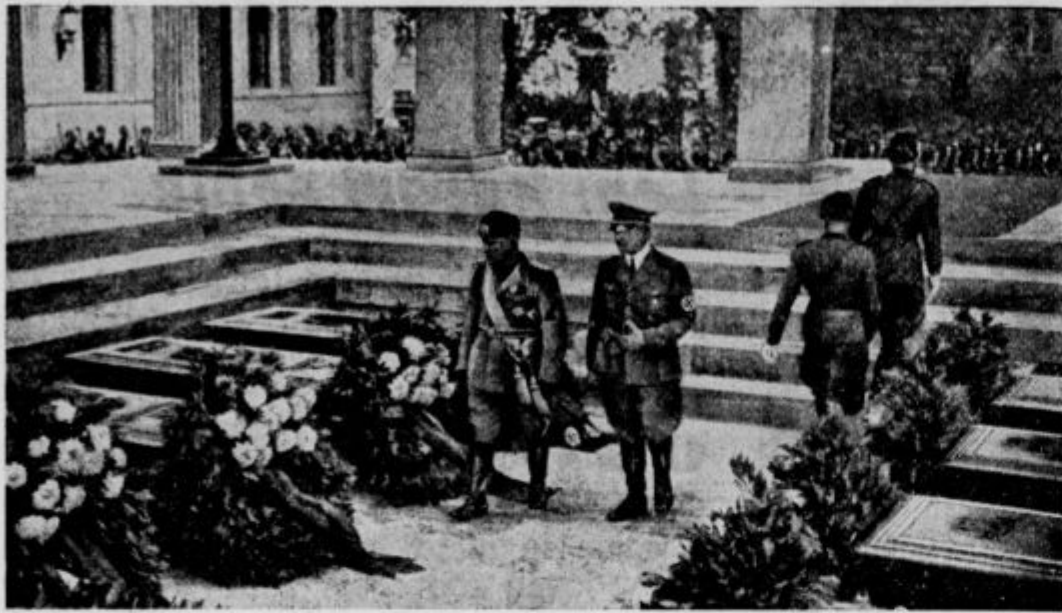
REŠITEV KRIZANKE

Vodoravno: 1. Palermo, 7. dina, 8. tele, 10. Ala, 12. til, 13. Pa, 14. jez, 16. Ob, 17. Kokra, 19. Stavanger, 20. dalja, 21. as, 23. Noe, 24. V(erhaeren) E(mil), 25. duo, 27. Nil, 28. tres, 30. sold, 31. Araviže.

Navpično: 1. pila, 2. Ana, 3. la, 4. rt, 5. met, 6. Olio, 7. Darmstadt, 9. Elberfeld, 11. dekalog, 14. Jovan, 15. zrnje, 17. kad, 18. aga, 22. eura, 24. vile, 26. oer, 27. nož, 29. S(tapleton) T(homas), 30. S(tres) l(ivan).

»Preden greš, bom pa še nekaj jabolk za tvoja dva fanta ... streeel!«

Mussolini in Hitler v monakovskem »Častnem templju večne straže«, ko je Mussolini položil venec v spomin Nemcem, ki so padli za novo Nemčijo.

Zgodba o pridobljeni uri

(Te dni beremo majhno »poročilo«, ki se vsako leto ponovi, da je v Franciji, Belgiji, Holandiji in Angliji konec »poletnega časa«, da vlaki spet vozijo po normalnem, zahodnoevropskem času. Pri tem se spominimo na nekdanje »poletne čase« v naših krajih...)

Pariz bi prihranil 100 milj. frankov

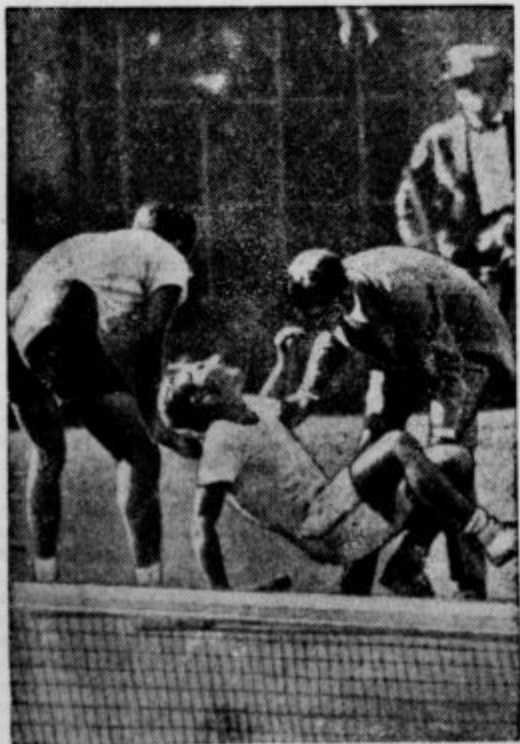
Pet let preden je izbruhnila velika francoska revolucija, je objavil Benjamin Franklin, učenjak in ameriški poslanik v Parizu, v časopisu vest, ki so se ji vse smejali, ker je ondi priporočal Franklin neko zamisel, ki se je zdela popolnoma neizvedljiva in nemogoča. Franklin je v časopisu pozval Francoze, naj čez poletje pomaknejo kazalce na urah za eno uro naprej, da tako bolje izrabijo dnevno svetlobo. Svojemu predlogu je dodal natančen račun, koliko bi Pariz s tem v enem samem poletju prihranil pri razsvetljavi: 100 milijonov frankov bi si prihranili!

Parizani so se smejali tej norčavi muhi starega gospoda in so to zamisel vrgli v koš. Niso spoznali globokumnosti predloga ameriškega državnikarja in učenjaka, ki ni povedal nič drugega, ko to, da bi na urah prekinili stoletno tradicijo in bi ljudje poletno luč sonca za 60 minut dalj izrabili.

Sto let dolgo se misli na poletni čas ni nihče več spomnil. Leta 1892 je Južna Afrika hotela izenačiti razdelitev dneva s soncem: poleti so dali uro za 16 minut naprej, leta 1903 še za 30 minut in v Queenslandu je leta 1895 porinila svoje kazalce na urah za 20 minut naprej. V javnost je pa prišel ta čas v razgovor šele leta 1907. V Angliji je predlog poslanka Willetta o poletnem času propadel; poslanska zbornica je bila zanj, gosposka ga je pa odklonila. — V Cincinnatiju so leta 1909 uvedli »dolge popoldneve«, kjer so čas za eno uro porinili naprej. — V Nemčiji so uvedli poletni čas 1. maja 1916 (do 30. septembra 1916). Nemčiji je sledila Avstro-Ogrska, dalje države na Balkanu, Francija in Anglija. V Pragi so se »poletnemu času« dolgo upirali in so ga leta 1919 odpravili.

Poletni čas po vsem svetu

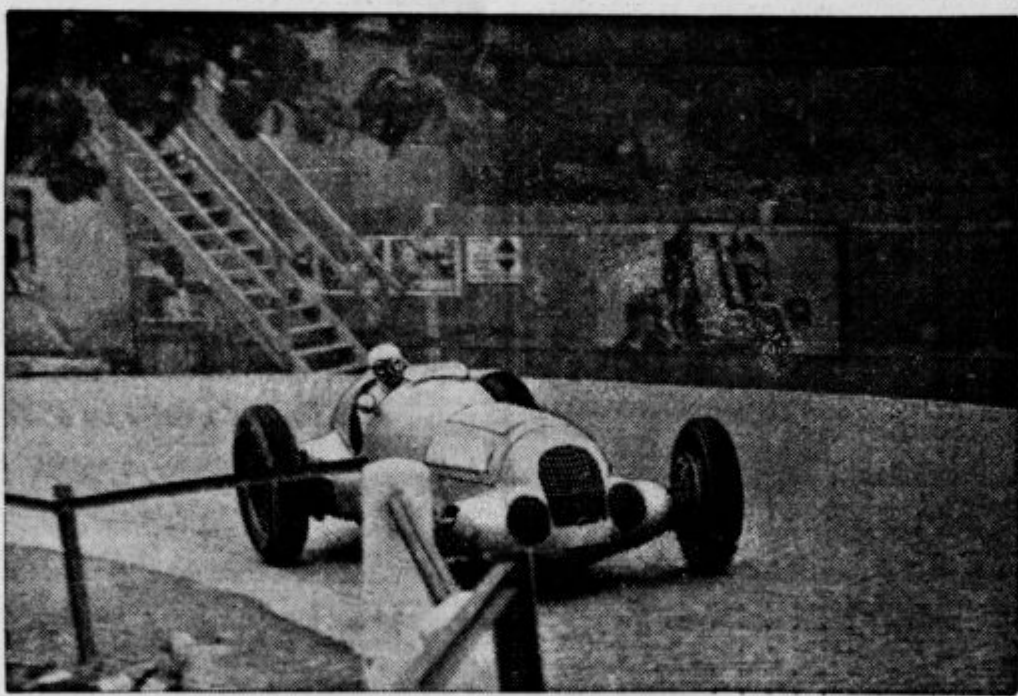
Prav zanimiva je zgodba, kako so odpravili poletni čas v Nemčiji leta 1919. Tedaj so bili razburljivi dnevi, v Berlinu in Monakovem je divjala meščanska vojna in tedaj so imeli pač malo volje za to, da bi se pečali s takimi malenkostmi. Konec je pa naredil neki poslanec iz Bavarske, ki je dejal, da so začele krave štrajkati, da se kar nočejo dati uro prej pomolsti, kar je pa po poletnem času po-

Založnica na teniškem igrišču pri tekmi za pokal Davis; ponesrečil se je American Bryan Grant.

trebno, če hočejo dati mleko o pravem času na vlak. To je zadoščalo — in sklenili so, da poletni čas odpravijo.

Tem bolj zanimiv je bil pa poletni čas po drugih državah. V Franciji je leta 1923 Poincaré prodl e predlogom, da naj bo poletni čas stalno v veljavi. Anglija se je temu sklepu pridružila. Sovjetska Rusija pa je leta 1918 uvedla poletni čas tako, da so kazalce kar za dve uri pomaknili naprej. — Leta 1922 je vstopila Amerika v krog »poletnih držav«, nato Holandska, Belgija, Italija, Norveška, Švedska in Danska.

Za Masarykovo nagrado dirka ta le avto na težavni vožnji pri Brnu.

3000 letni Nanking

Bombni napadi na kitajski Nanking so vzbudili zanimanje sveta za to mesto, ki se more pohvaliti s 17 različnimi imeni in 3000-letno zgodovino.

Angleški pisatelj Dean piše, da so v nankingških arhivih karte, ki so jih naredili v 17. stoletju in ki so na njih razne razvojne dobe mesta od leta 1000 pred Kr. do leta 1615 po Kr. V tistem času, ko smo imeli mi stari vek, je bil Nanking že 1000 let staro mesto.

Ime Nanking pomeni »severno glavno mesto«, kakor pomeni Peiping — »južno glavno mesto«. Mesto je preživelo jako burne dobe, toda sodeč po tem, da se v kitajski umetnosti vedno ponavlja ptič fenika, pomeni to, da se je prav Nanking po ptič fenika vedno iznova dvignil iz pogorišča. Leta 280 po Kr. je bilo konec prve cvetoče dobe tega mesta, ko so kasnejši Cini zavzeli, oropali in porušili mesto in ga kasneje spremenili v svojo prestolnico. Sicer pa so inozemci po domovini Cinov — Senziju — imenovali Kitajsko. Prvi cesar te dinastije je leta 318 postavil na griču v Nankingu mogočno palačo, ki je imela 3500 prostorov. Sto let kasneje je dal drug cesar sezidati še druge palače, tako, na primer, palačo nesmrtnega veselja, ki je v kitajskem leposlovju velikega pomena.

Najbolj se je pa Nanking razcvetel pod cesarjem Liang Vutijem iz dinastije Liang. Ta cesar ni zidal samo palače, marveč tudi učilnice vseh vrst, prekope, ceste, mostove in je bil tudi odličen presnovatelj vojske.

Konec 6. stoletja je Nanking za več stoletij nehal biti cesarsko mesto. Šele v začetku 15. stoletja je dinastija Ming izvolila Nanking za svoje bivališče. Tedaj je mesto dobilo svoje sedanje ime in sicer od cesarja Jung Loja. Ta je dal tudi postaviti sedanje mestno obzidje. Ko je ta izvrstni vladar umrl, je šlo 13 pogrebnih sprevedov skozi 13 mestnih vrat; vsak spreved je imel krsto v sredi in nihče ni smel vedeti, v kateri od 13 krst leži

cesar. Vseh 13 so pokopali ob vznožju nekega griča.

Iz novejšje zgodovine Nankinga sta važna zlasti dva podatka. Avgusta leta 1842 je bil v njegovem obzidju na krovu neke angleške bojne ladje podpisan sklep, ki je določal, da sme Anglija (in druge države) trgovati s Kitajsko. — Najvažnejši datum nove zgodovinske dobe v tem skoraj nesmrtnem kitajskem mestu pa je leto 1927, ko je Gangkajšek postavil Nanking za glavno mesto kitajске republike. Odtlej se mesto jako prenavlja in moderno ureja in v zadnjih desetih letih je čudovito napredovalo.

Škotska.

Mc. Person: »Koliko računate, ako me pripelje-te do kolodvora?«

Šofer: »Dva šilinga.«

Mc. Person: »In za kovčeg?«

Šofer: »O, za kovčeg pa nič ne računam.«

Mc. Person: »Zelo dobro. Peljite kovčeg na kolodvor, jaz grem pa peš.«

V Napolju.

»Kaj? Za to sobo računate vi 40 lir?«

»Toda, gospod, samo pogled na krašno morje je vreden 30 lir!«

»Dobro! Računajte deset lir in jaz vam sveto obljudim, da ne bom pogledal morja.«

Založnik: »Vašega rokopisa nikakor ne morem rabiti.«

Pesnik: »No, nikar tako ponosno, saj niste vi edini, ki ga ne morete rabiti.«

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; šenitovnjaki oglaš Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglaš Din 10.—. Mali oglaš se plačuje tako pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonjska 3 mm široka petlinjska vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

UNION

Veliki sabavni film
Rotschild
(Hobštapiert)
V gl. vlogi znani prijubljeni **HARRY BAUR**

SLOGA

Warner Olannd in Boris Karlof v velenspe-tem filmu

Mefisto v operi

Divne operne arije.

MATICA

Zopet po dolgem času komični trio: **HANS MOSER, LEO SLEŠAK in ADELA SANČUR** v velikem filmski komediji iz cirkuškega življenja

Cirkus Saran

Predstave ob 16., 19. in 21. uri

Službe iščejo

Organist in cerkvenik

(tenorist), dober pevovalja, marljiv društveni delavec, išče mesto za takoj. Ponudbe na tajništvu Društva organistov, Sv. Jurij ob Taboru. (a)

Kolo podarim

onemu, ki mi preskrbi stalno službo v kakšni tovarni ali kjerkoli. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Potreben« 15.604. a

Službo dobe

Dekle

samostojno, vajeno prodaje sadja, sprejemno v stalno službo. Ponudbe: Resljeva 4. (b)

Mizarskega pomočnika

samostojnega, za boljše sperano pohištvo takoj sprejemem. Kottler, Mlinška ul. 29, Maribor. (b)

Dekle

pridno, pošteno, z dežele, za vsa hišna dela, večja tudi kuhe, se sprejme takoj k dvočlanski družini. Starost 28—32 let. Pismene ponudbe upravi »Slovenca« Maribor pod šifro »Zdrava in čista« 15598.

Čevljarskega pomočnika

sprejme Alojzij Tomc — čevljar, Vižmarje 41, p. St. Vid nad Ljubljano. (b)

Elektromonter

obenem ključavničar, se sprejme. — Ponudbe na: Ljubljana, poštni predal 153. (b)

Občina Št. Janž

na Vinski gori razpisuje mesto občinskega tajnika in organista. Prošnje je vložiti v roku 30 dni. (b)

Prodajalko

išče trdnika Ant. Krisper, Mestni trg 26, Oglaš se naj 29. sept. ob 10 dopoldne pri trdniki. (b)

Ketlarice

za nogavice takoj sprejme tovarna v Ljubljani. Plača 200 do 300 din tedensko. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Ketlarice« št. 15575. (b)

Prodajalko

išče modna in konfekcijska trgovina v Ljubljani. V poštven pridejo samo prvovrstne moči z znanjem nemščine. Oferte s prepišani priložili upravi »Slovenca« pod »Poštena« št. 15.590. (b)

Sirite »Slovenca«!

Zahvala

Ob smrti naše ljube mame, stare mame, sestre, tete in tašče, gospe

Marjete Hrovat roj. Bojc

izrekamo vsem, ki so z nami sočustvovali, nam izrekli sožalje in spremili drago pokojnico na njeni zadnji poti, ter ji darovali vence in cvetje, našo najtoplejšo zahvalo.

Rožna dolina, dne 29. septembra 1937.

Zalujoči ostali.

BELO BLAGO

zelo dobro in poceni, rujava kontenina že od 4.80 din, bela od 5.80 din naprej le pri

I. TOMŠIČ

Ljubljana, Sv. Petra c. 38

Prodamo

Kislo zelje

novi, prvovrstni, v sodčih, dobavlja po naročilu Gustav Erklavec, Ljubljana, Kodeljevo, Povšetova 10, telefon 25-91. (l)

VOLNA

dospela

kroji in navodila zastoj

M. DRENIK

LJUBLJANA

Kongresni trg 7

Ženska ročna dela, tisk in materialja za šolo in dom

Voliera

ca. 152x140 s petimi papagajski in štirimi drugimi eksotimi — ugodno napravljen, Naslov v upravi »Slovenca« pod 15.510.

MALINOVEC

pristen, naraven, s čistim sladkorjem vkuhan — se dobi na malo in veliko v lekarni dr. G. PICCOLI, Ljubljana, nasproti »Neboščinika«.

Železne postelje

po naročilu, posteljne mreže iz pocinkane in pobakirane žice, ter vrtno sloziljive železne stole dobite najceneje pri: Strgulac Pavel, Gospodarska cesta 13, Ljubljana. (l)

Domačo lekarno

dobro opremljeno, popoln zdravniški instrumentar prodaja dr. Marcius, Sv. Peter pri Mariboru, Vodole št. 28. (l)

SRAJCE

moške — kravate, nogavice še vedno najceneje pri

I. TOMŠIČ

Ljubljana, Sv. Petra c. 38

Jabolka

raznih vrst prodaja na vagonih, avtomobile in zabojce Peter Setina, Sevnica ob Savi. (l)

VINA

za vse prilike naročite pri Centralni vinarni v Ljubljani.

TELEFON ŠTEV. 25-73

2951

DRVA

PREMOG

IV. SCHUMI

DOLENJSKA

CEITA

Auto-motor

Tovorni avto

zaprt. 1—1½ tonski, kupimo. Ponudbe v mlekarstvo, Majstrova ulica 10. (f)

Posestva

Lepo parcelo

na Kodeljevem ugodno prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 15.538.

Lepo posestvo

blizu Maribora, vinograd, sadni vrt, njive, ugodno prodaja dr. Marcius, Vodole 28, Sv. Peter pri Mariboru. (p)

V Brežicah

in okolici se naproday hiše, krasna stavbišča, vinogradi, sadovnjaki in gozdovi ter zaokroženi deli Attemsovega veleposestva. — Pojavnili pri inž. Miklau Otmar, Brežice. (p)

Glasba

Gramofonske plošče

Slovensko petje. Naravnost, plesni in filmski klasični samo po Din 30.— Vzamemo v račun tudi stare plošče!

elektroton

PASAZA NEBOTIČNIKA

SOPRANI

EMONA

HOMNER

NAJENJEJE

68.-

120.-

MAŠA GLASBILA 50 MED

NAJBOLŠIMI NASVETU

MODIC

LJUBLJANA

PASAZA NEBOTIČNIKA

Stanovanja

ODDAJO:

Petsočno stanovanje

v centru mesta takoj oddamo. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 15520.

Kupimo

Kupujem

razno pohištvo, blazine, odeje, madrace, tuji stara, rodavne Bidermajer omar, skrinje, mize, fotelje, porcelan, slike in drugo. Golob Marija, Gallusovo nabrežje 29, Ljubljana. k

Parni kotel

dobro ohranjen, do 500 l. do 3 atmosfere, z napajalno pripravo in vodno turbino za 75 l vode, 10 metrov vodopada — kupi Homan, Sv. Petra c. 81, Ljubljana. (k)

Objave

V upravi »Slovenca«

dvignite sledeče ponudbe:

1. avgust 10129

Brez sorodne duše 10194

Brzoparilnik 14491

Center Ljubljana 9862

Damska moda 12312

Delovodja 11852

Dijaka 12579

Dobro prodajalec

Dobro promet 14475

Dobro 10376

Dobro gospodinja

Dobra plača 14270

Donosno 10536

Drva-kolobarji 12014

Gleichenstrom 13853

Hišnik 11724

Industrija 14868

Kapital

Kmetovalec 10474

Lepša bodočnost 14734

Ljubljana 1937

Lokal 14935

Majer

Marljiv 15381

Mirna stranika 13033

Moj dom 12241

Mirni dom

Nastop takoj 14980

November 14424

Oskrbnik 11537

Poletje 12067

Položim 10.000 kavelje

Poravnava 14714

Posestvo 19425

Posten 11332

Posten 13238

Postena 13236

Postena 10375

Postena 11820

Postenost 14752

Postenost 11542

Potnik 10434

Potrebno 80.000

Pragovišverlerji 11314

Priložnostni nakup 11593

Prilopočena 10968

Prilopostanovanje

14065

Prometna točka 12820

Prometni kraj 10278

Prvovrstna moč 12814

Resni nameni 100

Samica 10242

Se tudi prodaja 14727

September 7

Sigurna eksistenca 11559

Simpatici 13329

Skrbna gospodinja 15382

Skromnost 10283

Služba 12048

Snovalac

Split 11871

Stalna služba 15143

Stalna služba 14564

POZORI!

MANUFAKTURNA TRGOVINA

B. MAKAR

LJUBLJANA, Kolodvorska 24

razprodaja veliko količino ostankov moških in damskih stofov. Vabimo Vas na neobvezen ogled!

Radio

Programi Radio Ljubljana

Sreda, 29. sept. — 12 Cas, vsakega nekaj (plošče) — 12.45 Vreme, poročila — 13 Cas, spored, obvestila — 13.15 Pa nekaj za vse (plošče) — 14 Vreme, borza — 18 Radijski sestek — 18.40 Mladinski spored prihodnjega leta (g. prof. Niko Koret) — 19 Cas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30 Nac. ura: Tuji vplivi v jugoslovanski nacionalni in umetni glasbi (prof. L. M. Skerjanc, Lj.) — 19.50 Esperanto — postanek in razvoj (Jože Kozlevčar) — 20 Večer lahke glasbe. Sodelujejo: g. Tone Petrovič (narodne), Rad. orkester in Mandolinistični trio — 22 Cas, vreme, poročila, spored — 22.15 Seda; pa na ples! (plošče).

Dragi programi!

Sreda, 29. septembra, Beograd: 20.00 Plošče; 20.30 Humor; 21.30 Vokalni koncert — Zagreb: 20.30 Ljubljana — Dunaj: 19.25 Opera »Luiza Müller«; 22.20 Plesna glasba — Budapešta: 20.40 Ciganska glasba; 22.05 Kvarlet; 22.40 Orkestralni koncert — Trst-Milan: 21.00 Opereta — Rim-Bari: 21.00 Violončelo; 21.30 vojaška godba — Praga: 19.25 Pester program; 21.00 Orkestralni koncert — Varsova: 20. Laska glasba; 21. Shopinov koncert; 22 Narodna glasba — Berlin: 20.10 Dunajske melodije; 20.19 Vojška godba — Köln: 20.19 Westfalski večer — Strasbour: 21.15 Opera.

Triperesna deteljica

Spisal M. Kunčič. — Ilustriral M. Sedel.

Ko so si do silega napasli oči nad lesketajočimi se cekini, je Nande zaklical:

»Zdaj pa pogledajmo, če so vrata res odprta!«

Stekli so na svojo sapo proti izhodu in glej: skrivna vrata so bila odprta na stečaj! Boječ se, da se »grajski duh« ne bi premislil in jim vrata v prošlost spet pred nosom zaprl, so hitro kot miške smuknili čez prag — in bili so rešeni.

Breme, težko kot gora, jim je padlo s srca. Že so hoteli grad s svojimi strahotami in skrivnostmi zapustiti, pa se je Jožek še v zadnjem hipu nebesa domislil. Udaril se je s pestjo ob čelo in vzkliznil:

»Opici! Opici!«

»Saj res!« se je spomnil Nande. »Odzgoraj sta. Hitro ju pojdiva iskat!«

Stekla sta po strmih stopnicah v stolp, kjer sta bili opici privezani.

Stalno 11910

Visoko pritičlje 15415

Specialno 11060

Vzgojiteljica 13264

Takoj 15446

Zanesljiv 14975

Takoj 11167

Zanesljiva kuharica 14492

Takoj 10160

Zanesljiva uradnica 37

Takoj 12052

Zanesljiva in poštena 15458

Takojšen nastop 15476

Takojšen nastop 13346

Takojšnje plačilo

Zanesljiv 11963

Tkalnica

Zanesljivo 14609

Tretjesolec

Za vsako obri 11906

Trezen in zanesljiv

Zmožen 15292

Ugodno 14922

Zmožna stalno 10202

Ugodnost 11488

Znanje Ljubljane

Vajen vsakega dela